Szakemberképzés, kutatómunka

Az élelmiszeripar jövőjéért

Korábban felsőfokú élelmiszeripari technikum volt Szegeden a Marx téri épületben. Aztán — az egyre növekvő ipari igények, a nagyobb követelmények miatt — itt is magasabbra került a mérce: az élelmiszeripari vállalatoknál, a fejlődő termelőszövetkezeti melléküzemeknél egyaránt kitűnően felkészült üzemmérnökökre volt szükség. A magasabb szintű élelmiszeripari szakemberképzés érdekében — az Elnöki Tanács 1970-es keltezésű rendeletével — Élelmiszeripari Főiskola létesült Szegeden; az itteni felsőfokú élelmiszeripari technikum és a budapesti FÉT összevonásával. A főiskolás fokú szakemberképzéshez az oktatók tudományos felkészültsége, az ipar igényeit mindig kielégítő, gyakorlatias képzése, a bázisüzemekkel való szoros együttműködés kedvező körülményeket teremtett a volt felsőfokú technikumban.

A főiskola 1972 szeptembere óta új szervezeti formában tevékenykedik. Az élelmiszeripari kar Szegeden működik, míg a volt Hódmezővásárheiyi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum az 1972—73-as tanévben szintén a főiskola részévé lépett elő: mint az intézmény állattenyésztési kara teljesíti szakemberképző feladatát. Ez az intézkedés a továbbiakban bizonyára sokat fog kamatozni a hazai élelmiszergazdaságnak, hisz a komplexitás irányába mutat.

A Szegeden működő kar feladata: az élelmiszeripari termelőtevékenység, a gyártástechnológiai folyamatok, az automatizált gépekkel, berendezésekkel végzett munka irányítására és fejlesztésére alkalmas szakemberek, élelmiszeripari üzemmérnökök képzése. Ebben a célkitűzésben különösen hangsúlyos a fejlesztés, hisz az újat, a korszerűt is képviselik, a jövőt is jelentik a hazai élelmiszeriparban az itt végző üzemmérnökök. Az élelmiszeripari gépész-szakos hallgatók a budapesti kihelyezett tagozaton tanulnak, az élelmiszertechnológia szakosok a szegedi, Marx téri épületben. A hús-, a baromfi-, a tej-, a sütő-, a malom-, az édes- és a keverektakarmány-gyártó iparnak egyaránt képeznek itt üzemmérnököket, s oktatják az állati termékek hőkezeléses tartósítását is. Fölmerült a gondolat hogy a kar képezzen élelmiszeripari üzemszervező közgazdászokat, valamint higiénikusokat is, akik szintén üzemmérnöki oklevelet kapnának; most keresik az utat-módot ennek megvalósítására.

Az élelmiszeripar távlati tervei, az életszínvonal emelkedése, a lakosság és a külkereskedelem igényei — mind komoly követelményeket támaszt az új élelmiszeripari szakemberekkel szemben. Ezt szolgálja az oktatás színvonala. Átfogó ismeretekkel felvértezve, jártasságot szereve a szakágazat technológiai folyamatainak irányításában, s a minőségvizsgálattól az üzemszervezésig még sok mindenben — a hallgatók alkalmasak lesznek feladatuk betöltésére, sőt a technológiák alkotó továbbfejlesztésére is. Ennek a célnak megfelelően az élelmiszeripari karon nagy gondot fordítanak a gyakorlati oktatásra. A korszerű műszerekkel, gépekkel felszerelt laboratóriumok, műhelycsarnokok, munkatermek kellő alapot biztosítanak mindehhez

Magától értetődik, hogy a tudomány ilyen műhelyében, mint a főiskola, tervszerű, magas szintű kutatómunkát is találunk. Az élelmiszeripari kar témája az alkalmazott fehérjekutatás. Részt vesznek más intézmények kutatási programjainak megvalósításában is. A Baromfiipari Vállalatok Trösztje például szerződést kötött a technológiai tanszékkel: ennek értelmében alvállalkozóként részt vesznek a lúdtenyésztés komplex kutatásában. Feladatuk többek közt a gazdaságos technológiai eljárások, módszerek kidolgozása, illetve korszerűsítése, az exportképes termékek előállításának vizsgálata, technológiai vonalak kipróbálása. A kutatómunkában egyébként igen eredményesen vesznek részt a tudományos diákkörök, amelyek valamennyi tanszéken aktívan működnek.

Célszerű, jó és hasznos kapcsolat alakult ki a szegedi, Csongrád megyei élelmiszeripari üzemek, s a főiskola között. A gyakorlati oktatáshoz nagy segítséget nyújtanak, s így fontos szerepet töltenek be a jövő üzemmérnökeinek képzésében is.

S. M.

Egészségügyi dolgozók képzése

Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének szerdai elnökségi ülésén dr. Lukáts Jenő, az Egészségügyi Minisztérium oktatási főosztályának vezetője tájékoztatást adott az egészségügyi szakdolgozók képzésének továbbfejlesztésére kialakult tervekről.

Az előadó elmondotta, hogy az elgondolás szerint a jövőben az egészségügyi szakdolgozók képzése alapvetően egységes céllal történne, s ez az általános ápolónőképzés. Az egységes képzés keretében olyan felkészültséget biztosítanának, amely elsődlegesen az ápolási területekre adna elméleti alapismereteket, és bizonyos gyakorlati készséget. A tervek szerint a képzés alapvető bázisai változatlanul az egészségügyi szakiskolák, illetve szakközépiskolák maradnak, de az oktatásban tartalmi változásokat terveznek, hogy az rugalmasabb, az élet követelményeihez jobban igazodó legyen.

Szó volt a tájékoztatóban arról is, hogy néhány szakterületen a képzést főiskolai szintre emelik.

Közös befektetés

Ha egy kereskedelmi vállalat arra ösztönzi a termelőt, hogy neki termeljen, nem szenzáció. Különböző fogásokkal eddig is megtette. Az is természetes, hogy az exportra szállító HUNGAROFRUCT évekre előre szeretné biztosan tudni, mire számíthat. Először fordul elő a mi körzetünkben, hogy a külföldön kereskedő vállalat úgy köt szerződést néhány termelőszövetkezettel, hogy már most a zsebébe nyúl, és a gyümölcstelepítéshez meg a zöldségtermesztés egyes ágaihoz forintjaival is hozzájárul.

A HUNGAROFRUCT megbízásából a szövetkezeti felvásárló vállalat, a MÉK köt szerződést 30 hold szamócára, 20 hold fekete ribizlire, 30 hold cseresznyére, 100 hold őszi- és 50 hold kajszibarackra, 20 hold spárgára, és a következő évtől 20 hold zöldpaprikára úgy, hogy a szamócatelepítésre például 7 ezer 500 forintot, a ribizlire 7 ezer 300, a cseresznyére 935, őszibarackra 2 ezer 840 forintot ajánl holdanként már most, és „házon belüli" védőárral előre ígéri, hogy tisztességes árat fizet a gyümölcsért is. Termőre fordulás után két évig lesz biztos vevő a vállalat földieperre, négy évig a ribizlire és a cseresznyére.

A fölajánlott összegek és a területek egyelőre arra utalnak, hogy tapogatózó kezdésről van szó. Örömmel üdvözöljük mégis a kezdeményezést, hiszen a megtermett gyümölcs piaci hasznából csurgat vissza a kereskedelem támogató forintokat oda, ahol valóban nagy szükség van rá. A különböző kooperációk sorában egy újabb — egyelőre bátortalan — lépésről van szó. Azt nem mondhatjuk, hogy e területek szinte korlátlanul növelhetők, hiszen az eper és a ribizli termesztése után így sem kapkodnak a szövetkezetek. A kézzel végzett munka hiánya a magyarázat erre. Ezzel szemben az őszibarackból jóval többre is lenne szerződő.

Kicsit megbicsaklott gyümölcstermesztésünkre föltehetően ösztönző lenne, ha a mostani szerződéskötés és a későbbi együttműködés valóban szolgálni tudná az eredeti célkitűzéseket. Feldolgozó vállalattal már van kapcsolata néhány szövetkezetnek, figyelemmel kísérjük a kereskedelem és a termelők évekre előretekintő együttműködését is.

H. D.

„Korszerűsített" magyar tarka, nyugtató takarmány

Az Állattenyésztési Kutató Intézetben tudományos napok keretében értékelték a múlt év kutatási eredményeit. A komplex kutatások sorában tavaly befejeződött a tejelő magyar tarka szarvasmarha fajtaváltozat kialakítására irányuló vizsgálat. A dr. Horn Artúr vezetésével 8 évig folytatott tenyésztési vizsgálatok során tavaly már 41 000 nőivarú szarvasmarha állt a kutatók megfigyelése alatt. Megállapították hogy az országos fajtaminősítő tanács által „előzetesen elismert fajta" fokozatot elért populáció a magyar tarka korszerűsített változatának tekinthető. A mintegy két hónappal korábbi tenyésztésbevétel lehetősége mellett a tejelő magyar tarka azonos takarmánykeményítő felhasználásával 1,2 százalékkal több és lényegesen magasabb tejzsírt, tejfehérjét tartalmazó tejet adott, mint a magyar tarka állomány és összes csonthús termelése 95,6 százaléka volt annak. Mindez tehenenként 1500 forinttal gazdaságosabbá teszi a fajtaváltozat tartását.

A takarmányozási kísérletek során az értékesülési vizsgálatok keretében olyan karbamidot tartalmazó koncentrátumot alakítottak ki, amely a nitrogénforrással együtt könnyen hasznosítható energiát (zsírsavakat) is biztosít az állatok számára. Az így elért eredmény mintegy 500 hízóbikánál napi 1300—1400 gramm súlygyarapodás volt, 13,6—14,5 forint takarmányköltséggel. A szabadalmaztatott új eljárás elterjesztése a gyakorlatban megkezdődött. Egy másik takarmányozási vizsgálat olyan intenzív növendékbika hizlalására alkalmas, nagy karbamid tartalmú takarmányok receptjeinek kidolgozására irányult, amelyek az ország bármely keverőüzemében hazai alapanyagokból elkészíthetők. A cél a gyakorlatban széles körben alkalmazott silókukorica szilázsra alapozott hizlaláshoz, valamint az egyoldalú abrakos hizlaláshoz import extrahált darát nem tartalmazó karbamidos tápok kidolgozása volt. Az intézetben összeállított hizlaló tápok segítségével napi 1300—1400 gramm feletti súlygyarapodás érhető el.

Az intézet sertésprogramjában a tartástechnológiai jellegű vizsgálatok dominálnak. Közülük igen jelentős a szállítás okozta veszteségek kiküszöbölésére alkalmazható nyugtatószer premix. A kutatók megállapították, hogy a megfelelő technológiával alkalmazott szer kiküszöböli a káros stresszhatásokat és kedvezőbb takarmányértékesülést, jobb húsminőséget eredményez — a környezeti vizsgálatok során kutatásokat folytattak arra vonatkozóan, hogy a fény intenzitása, tartama, milyen hatást gyakorol a malacokra, tenyészsüldőkre és kocákra. Azt igyekeztek kideríteni, hogy célszerű-e tenyészállatok számára különleges világítási eljárást összeállítani. A vizsgálat eredményeinek értékelése egyelőre csak élettani vonatkozásban történt meg. Megállapították, hogy a tenyészállományra a fény nincs hatással.

Az intézet egyik kutatócsoportja 15 éven át folytatott vizsgálatokat a muraközi lófajta kitenyésztésével. A kutatómunka eredményeként kapott tenyészanyagot az Országos Fajtaminősítő Tanács tavaly államilag elismert fajtává minősítette. Az új fajta a korábban muraközi néven ismert fajtától kisebb testével, alacsonyabb takarmányfogyasztásával, ugyanakkor nagy hízóképességével tér el.

A cipőtől a fűrészig

Igény van — vállalkozó nincs

A ruházati és a vas-műszaki üzletekben ritkán vagy egyáltalán nem kapható cikkekről és általános értékesítési problémákról tanácskoztak tegnap délelőtt a Csongrád megyei tanács épületében ipari és háziipari szövetkezeti elnökök, nagy- és kiskereskedelmi vállalatok igazgatói, ÁFÉSZ-elnökök. A tanácskozást — amelyet *Vaszócsik* Győzőné, a Csongrád megyei tanács ipari osztályának vezetője nyitott meg — a Csongrád megyei tanács kereskedelmi és ipari osztálya rendezte abból a célból, hogy a termelőüzemek képviselői és a kereskedelmi vállalatok vezetői egyeztessék lehetőségeiket annak érdekében, hogy még ebben az évben csökkenteni lehessen a „hiánycikkek" számát újabb gyártmányok előállításával.

Előzetesen Csongrád megye kereskedelmi hálózatából összegyűjtötték és „rangsorolták" méterárukból, konfekciókból, fehérneműkből, kötöttárukból és cipőből a keresett és leginkább hiányzó cikkek listáját, amely eléggé terjedelmes. A ruházati szakmában mintegy ötvenre tehető azoknak a cikkeknek a száma, amelyeket keresnek, és csak időszakosan kaphatnak meg a vásárlók; például torontáli szőnyeget, molinó konfekcionált lepedőt, férfi-, női és bakfis ballonkabátot, munkaruhát, munkaköpenyeket, női mintás bikininadrágot, férfi klott és molinó alsónadrágot, olcsóbb férfi munkásinget, férfi- és fiúpizsamát puplinból és zefírből stb. Égető a hiány a gyermekcipők közül a 19-től kezdődő számozásúaktól 30-ig. Vas-műszaki cikkekből pedig mintegy hetven különféle árut kellene pótolni, gyártani, például horganyzott locsolókannát, különböző kalapácsokat, fogókat, ágfűrészt és metszőollót; háztartási cikkek közül pedig elektromos fűtőpárnát, kézi hajszárítót, kávéfőzőalkatrészeket, burgonyaprést, vállfákat, 10 forinton aluli porcelánbögrét, csemegéstányért stb.

A tanácskozáson számosan hozzászóltak a meghívott vállalatok, szövetkezetek képviselői közül, érdemben azonban komoly előrelépés nem történt a vitára bocsátott téma megoldásában. Szövetkezetek képviselői közül többen kijelentették, hogy termelésük jelentős részét exportra adják, s ebben közrejátszik az is, hogy korábban a Csongrád megyei és a szegedi kereskedelmi cégekkel lazult üzleti kapcsolatuk. Ez történt például az Április 4. Cipő- és Papucskészítő Szövetkezet és a Komplett Ruházati Vállalat kapcsolatában. Más példát is említve: termelőszövetkezetek melléküzemágban kezdtek gyártani háztartási cikkeket, szerszámokat a kereskedelem részére olcsóbban, mint ahogy azt korábban szakipari szövetkezetek előállították. Azért állt le például a Szegedi Fémtex Szövetkezet a függönycsipesz több milliós tételű gyártásáról, mert olcsóbb árajánlatával elébe vágott a piacon egy téeszmelléküzemág, amely a kereskedelemnek darabonként 50 fillérért adta a függönycsipeszt — a Fémtex szövetkezet korábbi 90 filléres ára helyett. Kérdés: melyik volt minőségben jobb?

Bizonyos cikkek ismételt gyártására vállalkozást jelentett be a tanácskozáson a Hódmezővásárhelyi Fémipari Vállalat, ha a kereskedelem él ezzel a lehetőséggel. Az összeállított „hiánycikk"-lista azonban lényegében változatlan maradt, kivéve a viszonylag olcsó árú bársonykabát és -nadrág gyártását, amelyre talán vállalkozik a Szentesi Járási Vegyesipari Ksz, ha e gyártmányok ára szabadáras lesz, illetve, ha e bársonyöltözékek kategóriába sorolásán változtatnak. A kérdés egyelőre nyitott.

Farsang Lászlóné dr., a Csongrád megyei tanács kereskedelmi osztályának vezetője foglalta össze zárszavában a tanácskozás várható eredményét, azt, hogy a felmerült probléma megoldásában biztatóan úgy lehet előrelépni, ha az ipari szövetkezetek és a kereskedelem érdekei egyaránt találkoznak a hiányzó áruk gyártása, a lakosság jobb ellátása érdekében.

L. F.

Változatos program a gyermeknapon

Május utolsó vasárnapja a gyermekeké. A nemzetközi gyermeknapra *változatos és gazdag programot* állított össze a Magyar Úttörők Szövetségének Szeged városi elnöksége. A sok ezer szegedi úttörő és kisdobos kedve szerint válogathat majd a kulturális és sportesemények-ben.

Vasárnap, május 27-én délelőtt 10 órakor *úttörő díszszemlével kezdődik a szegedi gyermeknap.* A Széchenyi téren a város 25 úttörőcsapatának mintegy 5 ezer kisdobosa és úttörője vonul fel, hallgatja meg *Rakó* Józsefnek, a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége tagjának köszöntőjét.

Szeged jugoszláv testvérvárosából, *Szabadkáról az úttörőnap eseményeire 90 tagú pionírküldöttség érkezik.* Zenekaruk a hódmezővásárhelyi úttörő-zenekarral együtt a díszszemle után térzenét ad a Széchenyi téren. A szabadkai úttörő-válogatott pedig a szegedi úttörők válogatott csapatával játszik barátságos labdarúgó-mérkőzést a SZEOL-stadionban.

A kulturális programból kiemelkedik a Széchenyi tér betonján 11 órakor kezdődő *aszfaltrajzoló-verseny.* Az egész évben jó munkát végző úttörők jutalomjegyeket kapnak a Szabadság, a Fáklya és a Vörös Csillag filmszínházban fél 11-kor és 1 órakor kezdődő *filmvetítésekre.* Délután 3 órakor a legkisebbeknek játszik a *bábszínház* együttese. Ugyancsak délután 3 órakor kezdődik az újszegedi szabadtéri színpadon a szegedi ÉDOSZ néptáncegyüttesének és a balettiskolának színpompás műsora.

Délután 4 órakor a Széchenyi téren *roller- és görkorcsolyaversenyen* mérhetik össze ügyességüket a gyerekek, az újszegedi Vidám Park pedig sok-sok érdekes és változatos szórakozási lehetőséggel várja a jutalmazott úttörők és kisdobosok százait. Még egy ajándék: a nemzetközi gyermeknapon a szegedi úttörők egyenruhában, *egész nap díjtalanul utazhatnak* a városban közlekedő villamosokon és autóbuszokon.